

Cavling-indstilling: Line Vaaben, Dagbladet Information

Med sin artikelserie om Drab i familien har Line Vaaben lavet et stykke uvurderligt graverarbejde og journalistisk grundforskning af en kaliber, som har ført til nye erkendelser og publicering ikke bare i Danmark (først Information, derefter Deadline og genpublicering i Fyens Stiftstidende), men i en række europæiske medier, som Line har leveret versionerede udgaver af sit projekt til - herunder foreløbig Klassekampen (No), De Correspondent (Holland), Svenska Dagbladet og TAZ (Tyskland).

Hvad har gjort det så unikt og givet det sådan en gennemslagskraft? Line Vaaben har over mere end et års arbejde udgravet de strukturelle forhold, som fænomenet drab i familien er udtryk for. Det har hun gjort så grundigt, at hendes arbejde har udfyldt store huller i forskningen på området, og samtidig så velfortalt, at problematikken er blevet tilgængelig for den menige læser. Hun har påvist, at mens antallet af drab i alle andre kategorier falder og påvirkes af samfundets indsats, har drab i familien fået lov at blive stående uden for kategori som uforklarlige enkelttilfælde ("det slog klik"), selv om der er masser af systematik at finde inden for hvorfor, hvordan og hvornår drabene finder sted. At mennesker dør i Danmark af menneskeskabte årsager, men at samfundet hverken handler på eller forebygger disse forbrydelser. Og hun er kommet længere end nogen anden med på dansk og europæisk plan at påvise, hvilke fællestræk der gør sig gældende for det jævnlige tilbagevendende fænomen, drab inden for familier er.

Denne systematik har Line Vaaben afdækket ved hjælp af en på én gang vertikal og horisontal tilgang, som er helt enestående og kendetegnende for hendes dygtighed som journalistik. Hun har i seriens kernehistorie både brugt sit store menneskekendskab og enorme journalistiske erfaring til at skabe et tillidsforhold til kilderne, der muliggjorde, at hun har kunnet fortælle historien om en fraskilt fars drab på sine to børn på en skovvej i Tyskland både gennem morens beretning, arbejdet frem hen over måneders samtaler, og gennem farens beretning, fortalt fra hans fængsel.

Det er helt unikt at kunne skabe et tillidsforhold til begge sider i en drabssag – de døde børns far og drabsmand, og de døde børns mor – og at skrive en fortælling, der er så empatisk, grundig, klog og vigtig, at begge parter oplevede, at den gav stemme til deres historie.

Samtidig har Line Vaaben opsøgt og indsamlet al betydende forskning på feltet – og den er sparsom – gennem rejser til USA og europæiske lande, hvor hun gennem personlige møder med drabsforskerne har etableret en tillid, der har gjort dem til forskningsmæssige hjælpere på hendes afdækning i en helt nyskabende grad.

Resultatet af Line Vaabens arbejde er en udgravning af mønstre i og viden om den alvorligste af alle forbrydelser, i en kategori hvor hvert drab – indtil hendes arbejde – ofte i offentligheden er blevet opfattet som undtagelser og enkelttilfælde. Hendes arbejde er blevet publiceret på papir og digitalt med stærke billed-, grafik og lydside ved fotograf Sigrid Nygaard med flere, så det i dag findes tilgængeligt for alle fra forskere til skoleelever. Det har afsløret alvorlige mangler i vores viden om drab, herunder hos et politi, der ikke er optaget af forebyggelse på drabsområdet, og hos forskning og civilsamfundsorganisationer. Og det har igangsat samtaler og skabt nye erkendelser på dansk og europæisk plan af, at dette er et felt, vi skal forstå bedre.

Hvis undersøgende journalistik skal gøres os klogere på det liv vi lever, og den død, vi kan dø, er Line Vaabens serie et suverænt eksempel. Og serien er også bare ét af mange eksempler på, at Line Vaaben har etableret sig selv som en journalist, der udvider begrebet om den "undersøgende journalistik". Hun er med til at etablere – eller genetablere – reportagen og den fortællende journalistik, som undersøgende journalistik. Hun er graverjournalist. Men hun graver mere i mennesker end i sagsakter. Det enkelte levede liv kan gennem hendes pen både belyse brede samfundsforhold som aktiv dødshjælp og vold og drab i

familien, men kan samtidig give os en indsigt og et indblik i andres liv, der gør os klogere på vores egen eksistens.

For det vil vi gerne indstille Line Vaaben til årets Cavlingpris.

Indstillere

Natasja Dybmose, studielektor, RUC
Marcus Nikolaj Rubin, journalist, Politiken
Lars Fogt, journalist, MetroXpress
Pia Fris Laneth, journalist og forfatter
Elisabeth Møller Jensen, forfatter og foredragsholder
Bente Dalsbæk, radiovært, DR
Ulrik Dahlin, journalist, Information
Sanne Maja Funch, journalist, Kristeligt Dagblad
Camilla Stockmann, journalist, Politiken
Didde Elnif, journalistisk lektor, SDU
Ditte Giese, journalist, Politiken
Ulrikke Moustgaard, redaktør på P - psykologernes fagmagasin
Sebastian Gjerding, journalist, Information
Kerrin Linde, udlandsredaktør, Kristeligt Dagblad
Johanne Mygind, journalist, Weekendavisen
Lasse Ellegaard, journalist, Information
Gudrun Marie Schmidt, journalist, Politiken
Dorte Toft, journalist
Lotte Folke Kaarsholm, redaktionschef, Information

Materiale

Links til artiklerne nedenfor.

Særligt artiklen 'Brændt' (<https://www.information.dk/mofo/vidste-bare-piger-slaaet-ihjel>) indeholder dog yderligere materiale (lyd og billede) i den digitale version.

<https://www.information.dk/mofo/vidste-bare-piger-slaaet-ihjel>
<https://www.information.dk/moti/2016/05/soenner-kaerester-foraeldre-soestre-slaar-ihjel>
<https://www.information.dk/indland/2016/05/faerre-draebt-undtagen-familien>
<https://www.information.dk/moti/2016/06/maend-mener-ret-kvinder>
<https://www.information.dk/indland/2016/06/hvert-andet-kvindedrab-begaaet-partneren>
<https://www.information.dk/debat/leder/2016/06/drab-privat-anliggende>
<https://www.information.dk/indland/2016/06/ringede-alarmcentralen-sagde-slaaet-ihjel-faa-fred>
<https://www.information.dk/indland/2016/06/eksperter-foreslaar-kriminalisere-psykisk-vold>
<https://www.information.dk/indland/2016/06/ved-doeden-paa-menukortet>
<https://www.information.dk/indland/2016/06/mangler-viden-drab-danmark>